

مزاح و شخصیت خیلی با مزه است، نیست؟

از آنچه که فردی می خندد می توان به شخصیت و وضعیت روانی اش پی برد

از ماریون زوننموزر، ماهنامه علمی آلمانی «روانکاوی امروز» شماره نوامبر دوهزار و سه

مترجم مهندس جواد ولدان
e-Mail: info@iran-azad.de
www.Iran-Azad.De

مزاح و شوخ طبعی گاهی اوقات سیاه (و کنایه آمیز) است، گاهی انگلیسی، گاه نامطبوع یا خوشمزه و زمانی حتی سیاه، کنایه آمیز و چندان آهسته است. زبان عامیانه نشان از آن دارد که چندین قسم از آن یافت می شود. اینک این واقعیت از سوی دانشمندان هم مورد تأیید قرار می گیرد. روانشناسان کانادایی برای تحقیقات و دریافت اطلاعات بیشتر از افراد میان چهارده تا هشتاد و هفت سال پرسشهایی بعمل آورده اند (Journal of Research in Personality, 37/2003).

خلاصه نتیجه این پژوهشگران آن است که «مزاح و شوخ طبعی می تواند اطلاعات زیادی در باره يك شخص بدهد». از آنچه و در رابطه با آنچه که آدمی می خندد می توان به جنسیت، شخصیت و حتی سلامتی روانی او پی برد.

دانشمندان کانادایی چهار نوع و شخصیت شوخ طبع را تمیز می دهند:

شومن، بازار گرم کن. این تیپ می خواهد که خودش و دیگران را بخوبی سرگرم کند و بخنداند. او با علاقه و با دیگران می خندد. این شخص خودش را زیاد جدی نمی گیرد. شوخی های او چنان فضائی از راحتی و بی آلاچی ایجاد میکند که در این فضا موقعیتی برای نزدیک شدن بیشتر انسانها و احساسات جمعی ظاهر می شود و اوج می گیرد.

این نوع اشخاص کمتر ترسو و خجالتی، کینه توز و یا افسرده هستند. آنها دارای احساس سالمی از اعتماد بنفس بوده و ارزش خویش را می شناسند، با دیگران خوب کنار می آیند و از حال خوبی برخوردارند. این افراد انسانهای باز و معاشرتی هستند و همواره برای تجارب جدید آماده، خوش برخورد و قابل معاشرت هستند.

خود سرگرم کن. شوخی برای این شخص یک نوع فلسفه زندگی به حساب می آید. او از عجایب و شگفتی های دنیا خوشحال شده و از آنها می خندد و حتی در مواقع ناخوشایند، فشار و ناراحتی ها هم خلق و خوی خوش خود را نگاه می دارد و می تواند خویش را خوب وفق دهد. مزاح او به وی کمک می کند تا مواقع ناسازگار و ناخوشایند را تحمل و هضم کرده و از نظر روحی و روانی با ثبات بماند.

آدمهای خود سرگرم کن انسانهایی هستند خوشبین، متعادل که به فکر جمع هستند و با آنها کنار می آیند. از حالات مزاجی خوشی برخوردارند و احترام و ارزش والائی برای خود قائلند. از این گذشته آنها خوش برخورد و معاشرتی و با وجدان و آگاه هستند.

شخص مهاجم از شوخی بهره می گیرد تا از دیگران انتقاد و آنها را تحمیق کند. او ملاحظه احساسات دیگران را نمی کند. با شوخی خود دیگران را مسخره، کوچک و خشمناک می

گرداند. جوکها و شوخی های او اکثرا دارای رنگی از تبعیض نژادی، جنسی و سکسی هستند. اگر چه که وی با مزاح و شوخ طبعی خویش در نگاه اول خوشخو و خوش برخورد جلوه میکند، در پشت این ظاهر پر سر و صدا نیازهای جریحه دار احساسی، عدم اعتماد و اطمینان به خود و تمایلات دوری گزینانه نهفته است.

این نوع افراد خلق و خوی دشمنانه داشته و از حالات تهاجمی برخوردارند. آنها احساس خوبی با خود و از زندگی خود ندارند و ارزش زیادی برای خویش قائل نیستند. بعلاوه به لحاظ احساسی و معنوی از استحکامی برخوردار نبوده و کمتر باز و معاشرتی و یا خودآگاه و با وجدان هستند.

فرد تدافعی اغلب به گفتن جوکها و شوخی هائی می پردازد که از شخص خودش مایه می گذارد. برای وی شوخی وسیله ای است برای هدف، تا با آن از سر راه مشکلات جا خالی کرده و فرار کند. او خودش را تحقیر نموده و تمسخر میکند تا اینکه کسی او را جدی نگرفته و به حساب و کتاب نکشد.

این افراد دارای احساس اعتماد به نفس کمی بوده و ارزشی برای خویش قائل نیستند، آدمهای بدبینی هستند، احساس خوبی از خود و زندگی ندارند و از دیگران دوری می گزینند. آنها به لحاظ احساسی و معنوی بسیار نامتعادل بوده، کمتر معاشرتی هستند و تا اندازه زیادی غیرقابل اعتماد.

جوک یا شوخی مردان اغلب تهاجمی و یا تدافعی و از اینرو منفی است و بر علیه خویش و یا دیگران می باشد. زنها بیش از همه بوسیله شوخی سعی دارند یک فضای خوب ایجاد کنند. شوخ طبعی آنها زندگی جمعی را مطبوع می گرداند.

در حالیکه شوخ طبعی و مزاح مردان با افزایش سن آنها تغییری نمی کند، در زنان تغییراتی دیده می شود؛ زنان در سالهای جوانی در شوخی طبعی و مزاح خویش با علاقه با دیگران سهیم می شوند. اما زمانی که پا به سن می گذارند برای نگاه شوخ طبع خود به دنیا و زندگی نیاز چندانی به دیگران ندارند.